

הבת טלי עם תמונת אחיה דויד הכלוא בצרפת.
מה קורה למשפחה כמו שלי, בגלל מיקרה נורא כזה?

מפקד חטיבה גדולה של כליירכב בצבא, יש לי אח נוסף שהוא מנהל אולמות לשמחות, יש לי אחות ספרית, יש לי עוד אחות שעבדה במפעל ביכנה, ויש לי אחות נוספת — שתיהן אלמנות, אנכי, ולכל אחת 12 ילדים.

לא תראי שמישהו במשפחה הגיע למצבים לא נעימים. מישהו גדולה מאוד.

● היה לכם בית ציוני?
בית ציוני בלתי־רגיל. אני זוכר שבגיל 10 אחי ואני, ויכרנוו לברכה — אחי זה שימרון סביר, היה מפקד בית"ר בקובלנקה, בגיל פספוס, 14-15, היה מפקד הסניף של בית"ר, צעיר מאוד והיה פעיל — ביום ראשון, אני זוכר, בבית הכנסת הגדול שלנו, התארגנו כל הצעירים והרמנו רגל ישראל ושרנו את התיקווה. שלא יישמע כאונוניים קל הדבר הזה, במארוקו, בקובלנקה, במרכז שכולו ערבים, שאסור לך להגיד מילה כעברית, אתה עומד עם עוד מאות בחורים צעירים, מרים את רגל ישראל ושרים את התיקווה.

היינו בית ציוני ואבי והאחים שלי עזרו להעברת יהודים לגבול המארוקאי־ספרדי, כדי לעלות לישראל.

ליהודים היה טוב במארוקו. אבל החלום הגדול שעליו התחנכנו ושאותו חלמנו יום ולילה, היה לעלות לישראל, וכאשר השם רוד כן־גוריון צץ, זה היה המשיח בשבילנו ולכן אנשים עלו. עלו ילדים לבדם. למה הרבה הידרדרו? כי ילדים עלו לבדם, בלי אבא, בלי אמא, היו פספוסים, אני זוכר חיילים שישנו באוטובוסים, כי לא היה להם לאן ללכת.

● גם אתה עלית לבד?
אני עליתי בגיל 12 וחצי. אבי כבר היה פה, הקדים אותי והיה לו פה חדר בכפר עקיר, עקרון, היינו בית ציוני מאוד. אבי, גם בימים הקשים ביותר פה בארץ, בזמן המעברה, מצוקה, קושי רב, עם הצריף הקטן הזה, עם הג'וקים, עם הנחשים והעקרבים, והחום הנורא, הוא היה שר שירייה לל לישראל. הוא היה אומר לנו: "מה יש לכם להתלונן? מארוקו, עם כל הטוב שבה, זה לא שלכם, זה של הערבים: מה אתם רוצים?"

● אתם יללתם לו ושאלתם אותו למה באתם לארץ?

היו כאלה שייללו. לאמי היה קשה מאוד, המצב היה נורא. בחדר וחצי היו בצריף הזה — מה אני אומר חדר וחצי? היה חדר אחד 28 מטר

ערות המיזרח — זה מפריע לי מהסיכה הפשוטה שבארצות־המיזרח. אחרי בירור ואחרי בדיקות ואחרי חקירות, ראיתי שלא היה דבר הזה מעולם.

● אני שואלת כי גם אתה בן ערות־המיזרח.

אני נולדתי במארוקו, עליתי בתור ילד לארץ בגיל 12 וחצי. אבל אי־אפשר להגיד שכל מישהו מארוקאית היא דפוקה כזו. זה מפריע לי, כי עצם זה שהבן נמצא בבית־סוהר, זה מכה בהם קשה מאוד, הכבוד מתרסק. אז

**"הי תקיחות שנשמעת'
לבקר אותו בצרפת
בכל חודש, אבל
לאחרונה המיסים
גבוהים, ואני נוסע כעם
בחודשים־שלושה"**

כמה שהאסיר טובל בפנים, ההורים בחוץ סובלים כפול ומכופל.

● היית אי פעם בבית־סוהר, היית פעם עצור, היה לך פעם תאקל עם המישהו?

לא. מעולם לא היה לי. תודה לאל.

● עלית לבד?
כל המישפחה עלתה, אבל אחי־אחד. במיס־גרת עליית־הנוער.
● הייתם ציונים?
ציונים מובהקים.
● הייתם עשירים?
היינו מישפחה ענייה. 16 אחים ואחיות, נשארנו רק שמונה. יש לי אח ששני, גם כן במיש־טרטרי־ישראל, יש לי אח שני, גם כן במיש־טרה רביסמל, וכל אחד יש לו ילדים מקיר לקיר. יש לי עוד אח אחד שהוא מכונאי ראשי. שהיה

ארבעה חודשים ועשרה ימים, תודה לאל, דברים דופקים.

● מה הספקת לעשות מאז שאתה בתפקיד?

בואי נגיד שאנחנו עושים, אני לא לבד, זו כל המערכת, כולם. אני נמצא ביחד עם החברים שלי ויחד עושים דברים.

● כל שבוע שומעים על חידוש, מדברים על חידושים רציניים.

יש כמה דברים שמשנים, ואני בטוח שתכליתם לא רק להקל על השמות הקשה של האסיר עצמו, אלא החברה עצמה תצא נשכרת מזה. אם לאסיר יהיה יותר נוח ונצליה להחזיר בו

**"אני משלם את הכל
לבד, למעט כעם אחת
שמישהו עוד לי בסכום
קטן. זה היה ראש־
המשלה, שימרון פרס,
שעזר לי מכספי הפרטי
ב־2500 דולר. אשתו
טילפנה לאשתי. לא
רצין, אבל אין ברידה.
במיקרים כאלה אתה
נלחץ לקיד"**

מה זה חברה, מה זה מדינה, מה זה להימנע משימוש בסמים, מה זה להשתדל בדרך טובה יותר, החברה היא שתצא נשכרת, על זה אין כל ויכוח.

● ואתה עושה את הדברים בדרך הטובה?

אני הולך בדרך הטובה ולא בדרך הקשה. בדרך הקשה השתמשו כבר שנים רבות. אם אני אכשל בדרך הטובה, אני לא אתבייש ואגיד: רבותיי סליחה, אני מכפר על עוונותיי, חטאתי, טעיתי פה, תחזרו לברולים ולסורגים ולכל מה שתרצו. אני מאמין שלא ניכשל.

● אתה נפגשת עם כולם, הספקת לבקר בכל בתי־הסוהר?

אני לחצתי ידיים של כל האסירים כמעט.

שנה בתפקיד זה וזכה להצלחה רבה. הוא עזב את תפקידו כשהיה חבר הכנסת ה־עשירית.

חוץ מטיפוח הבית עצמו. גידלה אלס שלושה ילדים: בן, דויד, בן 29, המרצה עונש מאסר בן שש שנים בכלא בצרפת, ושתי בנות — רות, בת 27 וטלי, בת 22. שתי הבנות נשואות וגרות במזכרת־בתיא.

בחצר הבית מגדלת אלס לול של תרנגולות הנותנות ביצים לתיצורכת המישפחה. הנציב מגיע לביתו רק בשעות הערב המאוחרות, או קרוב לכניסת השבת בימי שישי. הוא עסוק רובו ככולו בתפקיד הח־דש. עוד כשהיה חבר־כנסת, טיפל בשיקום אסירים והיה בקשר הדוק עם משפחת־תיהם וגם עם הסוהרים. כך שהוא הכיר את המערכת די טוב מבחוץ, לפני שקיבל את דרגות הגונדר.

בזמנו החופשי, שאין לו, לדבריו, הוא עורך ביקורי פתע בבתי־הסוהר ולומד את התנאים שם. כך הגיע פעם לאחד מבתי־הסוהר בארץ, ביום ביקור מישפחות. הוא התערבב עם הקרובים ועבר באלמוניות את כל ההליכים שעוברות המישפחות מדי שבועיים. למחרת חזר לעובדיו, כשבידו שורה של שינויים שצריך לעשות כדי להקל על המישפחות את ההמתנה הארוכה ואת הבדיקות הקשות. כך הקימו ליד בית־סוהר רמלה, הגדול מכולם, מתקן מפואר עם מים חמים וקרים ועם מישחקים לילדים. כדי שיעבירו יותר בנוחיות את שעות ההמתנה הקשות.

סוויסה נולד בקובלנקה שבמארוקו ועלה לארץ כילד בעליית־הנוער. אחרי תקופת שהייה בפנימיה בקיבוץ, התגייס לצבא. מישפחתו גרה כל אותה תקופה במעברה בכפר־עקרון. עד גיל מאוד מאוחר לא יכול היה להרשות לעצמו ללכת ללימודים גבוהים. דבר זה היה בעוכריו, והוא רואה בחוסר־השכלה את הסיבה העיקרית לכך שצעירים מידרדרים לפשע. לכן הוא שם דגש מיוחד על לימודים בבתי־הסוהר והם אצלו דבר ראשון במעלה. "אני רוצה להגיע למצב שכל אסיר שירצה יוכל ללמוד", אמר, והוא פועל במרץ בכיוון זה.

● כמה זמן אתה בתפקיד?

ארבעה חודשים ועשרה ימים.

● זה הכל?

זה המון זמן.

● זה מעט זמן, ואתה כל הזמן משנה דברים.

אוי ואבוי אם לא נצליח לעשות דברים. מי

אלים סוויסה ליד הבית השכור

מכרת את הבית והכל. אני גר במקום שהיה פעם רפתו.

הסתובבתי בכל בתי־הסוהר, ראיתי כמעט בכל תא, כמעט כל אסיר, יש בתי־סוהר שביקרת בהם אפילו ארבע וחמש פעמים. זה גרם לכך שיש אמון רב בין האסירים לבינינו, בין הסוהרים לביני, ואני אוהב גם את אלה וגם את אלה. אני אוהב את האסירים, אני לא אוהב את המעשים שלהם.

● זה לא מפריע לך שאחוז כליכך גבוה של האסירים הם בני־ערות המזרח?

בדוראי שזה מפריע לי. היה מפריע לי באתה מידה אם היה אחוז רומה מבני ערות אשכנז. אבל פה זה באמת מיספר וועק — 96 אחוז יוצאי

שלא מצליח בתקופה כזאת לראות מה טוב ומה לא טוב, חבל לו לעבוד.

● הייתה לך תוכנית מה אתה עומד לעשות לפני שנכנסת לתפקיד?

כן. לפני שנכנסתי, הייתה לי שיחה עם השר, קיבלתי על עצמי את התפקיד והוא נתן לי זמן ללמוד את התפקיד כמו שצריך. אבל עסקתי בנושא בזמן שהייתי בכנסת, ולשימחתי התפקיד שנמסר לידי נתן לי להרגיש שאני יכול לעשות, במקום רק למתוח ביקורת או לדבר.

כולם חשבו: הנה, סוויסה בא והוא עומד לפתוח את השערים של בתי־הסוהר וכל יום יהיו עשרות בריחות ודברים כאלה. תודה לאל.